

Mindre bidrag

SPROGLIGE AVLEJRINGER LANGS TEUTONERS OG KIMBRERS VANDRINGSROUTE

Historikerne har ikke lagt Mærke til det overraskende sproglige Ekko av den store Folkevandring i andet Århundrede før Kristus. Det er i Virkeligheden højst forbløffende.

Marseillaneren *Pytheas* gæstede *Teutonerne* c. 345 f. Kr. Han siger, hos Plinius, »Nat. Hist.« XXXVII, Kap. 35, at de køber Ravet av deres Naboer, *Eutonerne* = Jyderne (Plinius' »Gutoner« er en tydelig Læsefejl; det runde E har mistet sin Tværstreg). Da Teutonerne ikke selv samler Ravet, men maa købe det av Naboerne, er de først *efter* *Pytheas'* Tid rykket ind i Kystlandet Ty; men på Kimbrertogets Tid *var* de ialfald bleven Tyboer. *Pytheas* kan have ansporet Teutonernes Vandringslyst ved at udmale Marseilles og andre Sydbyers Rigdom og Herlighed. Strabon siger udtrykkelig, VII, S. 293, at de langs Kimbrernes Vandringsvej siddende Folk lokkedes med ved Synet av Kimbrernes røvede Rigdomme.

Kimbrerne i Himber Syssel, Himmerland, som Teutonernes nærmeste Naboer, drog altså med i Starten.

Ambronerne blev Medløbere Nr. 2. De sad midt på Teutoners og Kimbrers Vandringsvej i Sønderjylland; Efterkommere lever dær endnu som *Amringer* på Øen *Amrum*, ældre *Ambrum*. Jeg har omtalt det 1917 i »Ptolemy's Maps« § 26, med Figur Nr. 25, og gentaget den kartografiske Påvisning i »Classica et mediaevalia« 1952, S. 264.

Tungterne var Nr. 3 blandt de gottonske Medløbere. Tacitus, »Germania« Kap. 2, siger, at de var de første (Gottoner), der overskred Rhinen. Men *hvor* sad de? Det har man hidtil ikke eftersporet. Men det er ellers tydeligt nok, som jeg igår tilfældig opdagede. I Elben, hvis Løb Kimbrerne opadgående fulgte, udmunder Strømmen *Tongera*, nu *Tanger*, ved hvis Munding i Elben der ligger en By *Tangermünde*, ældre *Tongremuthi*, se Förstemann, »Altdeutsches Namenbuch« 1479. Strabon VII, 293, omtaler som Kimbrernes Medløbere *Τωνγένοι*, hvad der maa rettes til *Τονγγένοι*.

Lausitz var næste Bedested, vendisk *Lužica*, dvs. *Lugierlandet*. Vendisk ž gaar tilbage til ældre *g*. *Lugierne* var en østgermansk Stamme. Hær fik et kimbrisk Ægtepar Sønner *Lugius*, som 101 f. Kr. faldt ved Vercelli i Norditalien, se Orosius V, 16, 20.

Bojorix, vor ældste navnkundige Sagnhelt, fødtes sagtens også i *Lugierlandet*. Hans Navn minder om Bøhmens keltiske Indbyggere *Bojerne*, der ifølge Strabon, VII, S. 293, tilbageslog Kimbrernes Angreb.

Saa gik Toget videre til *Skordiskerne* ved Bjærget *Skardos* (tyrk. *Shar Dag*) i det nuværende Jugoslavien. Hær efterlod Kimbrerne en Bygd *Kembro*, som efter et halvt Aartusende endnu eksisterede og omtales av *Prokopios* i hans Bog om de av slaviske Indbrudsmænd ødelagte Bygder, som Kejser Justinian genopbygte.

Skordiskerne synes at have avslået Angrebet, og så gjorde Kimbrerne brat omkring og drog mod Nordvest, så de kom ind i det nuv. Ungarn. Hær efterlod de nær ved det nuværende Stuhlweissenburg Bygden *Cimbrianae*, ifølge »Itineraria Antonini« 267, 8.

Efter Sejren over *Romerne* i *Tauriskernes* Land ved Hohe Tauern, nær Byen Noreja 113 f. Kr., drog Kimbrerne videre til *Helvetierne* i Svejts, hvor de sluttede Fostbroderskab med den tapre keltiske Stamme *Tigurinerne*, som omtales af Strabon, VII, S. 293. De blev Medløbere Nr. 4.

I Landet ved Main og Neckar efterlod Kelterne adskillige Besættelser; hær er fundet hele 5 Altre for den kimbriske Mercurius, dvs. *Odin*.

Hær får vi tillige første Gang de vandrende *Teutoner* gjort geografisk stedfaste. Der er nemlig ved Miltenberg nær Mainfloden fundet en Grænsesten for Teutoni. Og Ptolemaios II, Kap 11, § 11, har ved Main en Stamme *Touronoi*. Det kunde se ud, som om det var de fra Tours kendte keltiske *Tourones*, men er vistnok snarere en Fejlskrift for *Toutonoi*. Difthongen *ou* er keltisk Udtale istedenfor gott. *eu*.

Fra samme Egn stammer *Teutoniciani* i »Notitia dignitatum« 42. Det er meget muligt, at selveste Tyskernavnet stammer fra disse *Teutoniciani* og altsaa egentlig vil sige »Tyboer«. Franskmandene har jo fra de selvsamme Egne hentet deres Navne for Tyskerne, *Allemands*.

Byen *Tongern* i Belgien er det næste Minde om Kimbrertoget. Den blev jo grundlagt af *Tungrerne* efter Overgangen over Rhinen og efter Kimbrernes Tilbagekomst fra Spanien, og stammer fra det Vagthold, som blev ladet tilbage 102 f. Kr. i Belgien for at vogte Kimbrers og Teutoners efterladte Tros, se Cæsar, »Gallerkrigen« II, Kap. 29. Byen burde altsaa have holdt 2000års Fest i 1898.

Medløberfolket *Tigurinerne* angiver det sidste Mærkepunkt; det er deres Lejrplads ved *Lacus Tigurinus* i Øvrebajern, den nuværende *Sø Tegernsee*.

Der er vist såre få historiske Folkevandringsruter, der ledsages af et så langt og tydeligt Navne-Ekko.

Uægte er de tysktalende såkaldte *Cembri* i Byen *Gliezen* (*Ghiazza*) ved Verona, hvem jeg gæstede i 1898. Det er middelalderlige bajerske Kolonister. Men ved Kong Frederik IVs Italiensrejse, vistnok 1706, hilste de faktisk *Dannerkongen* som »Kimbrernes Drot«.

Eskjær, 4. Maj 1958.

† *Gudmund Schütte*.